

Inspraak- en reactiebundel

**Zienswijzen en reactie op ontwerpinstemmingsbesluit 'WINNINGSPLAN
VIERPOLDERS'**

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
Inspraakpunt Opslag- en Winningsplannen
Postbus 142
2270 AC Voorburg

INHOUDSOPGAVE

Woord vooraf	3
Kennisgeving.....	5

MONDELINGE, SCHRIFTELIJKE EN DIGITALE REACTIES EN ZIENSWIJZEN:

Opzoektabel mondelinge, schriftelijke en digitale reacties / zienswijzen	8
Alfabetisch overzicht organisaties en reacties / zienswijzen	9
Reactie R007	10
Zienswijzen 0001 t/m 0006	13

Woord vooraf

Van donderdag 14 januari 2021 tot en met woensdag 24 februari 2021 lag het ontwerpinstemmingsbesluit voor het project 'Winningsplan Vierpolders' ter inzage. Eenieder kon naar aanleiding van het ontwerpinstemmingsbesluit een zienswijze inbrengen. Overheden konden een zienswijze in de vorm van een reactie geven.

Het winningsplan Vierpolders

Hydreco Geomec B.V. (hierna Hydreco) heeft een verzoek tot instemming met het winningsplan Vierpolders ingediend bij de Minister van Economische Zaken en Klimaat. Het winningsplan Vierpolders beschrijft een aardwarmtesysteem, gelegen aan de Moersaatsenweg in Vierpolders en binnen het gebied van de winningsvergunning Vierpolders. Geografisch gezien ligt het aardwarmtesysteem in de provincie Zuid-Holland, in de gemeenten Brielle, Hellevoetsluis en Westvoorne en in het verzorgingsgebied van het Waterschap Hollandse Delta.

De aardwarmte wordt gewonnen uit geproduceerd formatiewater (uit de diepe ondergrond) door middel van de aardwarmteputten BRI-GT-01 en BRI-GT-02 die in 2015 zijn geboord. Sinds 2016 wint het aardwarmtesysteem aardwarmte. Met dit systeem voorziet Hydreco in de warmtevraag van de kassen bij Vierpolders. De verwachting is voor een termijn van ten minste 35 jaar aardwarmte te kunnen winnen.

Voorgeschiedenis van de huidige situatie

In Nederland is er een twintigtal aardwarmtesystemen waarmee aardwarmte gewonnen wordt en waarvoor in het verleden een winningsvergunning en een omgevingsvergunning zijn afgegeven. Bij deze winningen heeft Staatstoezicht op de Mijnen toezicht gehouden vanuit het oogpunt van veiligheid, schade en milieu. Een groot deel van de vergunninghouders wint al langere tijd aardwarmte zonder dat er een instemmingsbesluit is afgegeven en zonder dat er een winningsplan is opgesteld. Dit was ook in Heemskerk het geval. Dit komt doordat de voorwaarden waaraan een winningsplan moet voldoen nog waren opgenomen in de Mijnbouwwet en -regelgeving. Inmiddels zijn de voorwaarden in de wet vastgelegd (kenmerk: DGKE-W/19086831). De vergunninghouders hebben daarom een verzoek ontvangen om een winningsplan aan te leveren bij het ministerie zodat er een ontwerpinstemmingsbesluit kan worden opgesteld. Met het opstellen van het ontwerpinstemmingsbesluit voor Winningsplan Heemskerk komt er een einde aan de tijdelijke situatie waarbij de aardwarmte werd gewonnen zonder winningsplan.

Waarom is het winnen van aardwarmte nodig?

Voor de afbouw van de vraag naar aardgas moeten kansrijke duurzame alternatieven, zoals aardwarmte, ontwikkeld worden. Aardwarmte heeft de potentie om een belangrijke rol te spelen in de verduurzaming van de warmtevoorziening en daarmee in de transitie naar een CO₂-arme energievoorziening. Aardwarmte in Nederland is een relatief jonge sector, die snel aan het professionaliseren is. Aardwarmte is het winnen van warmte uit water die in de diepe ondergrond is opgeslagen. Bij de winning van aardwarmte gaat het momenteel in Nederland meestal om water dat op 1,5 tot 3 km diepte te vinden is. Uit het opgepompte water wordt de warmte onttrokken waarna het afgekoelde water direct teruggepompt in de andere put. Aardwarmte wordt gewonnen op plekken waar de warmte bovengronds direct gebruikt kan worden.

Waar kon u de stukken inzien?

U kon van 14 januari 2021 tot en met 24 februari 2021 het ontwerpinstemmingsbesluit en de onderliggende stukken inzien op www.mijnbouwvergunningen.nl/vierpolders en www.nlog.nl/opslagen-winningsplannen-ter-inzage. Vanwege de coronamaatregelen was het alleen mogelijk om op afspraak het dossier fysiek in te zien op het Ministerie van Economische Zaken en

Klimaat. Voor meer informatie over de terinzagelegging kunt u contact opnemen met medewerkers van het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat.

Zienswijzen en reacties

Op het ontwerpbesluit zijn binnen de reactietermijn in totaal 6 zienswijzen binnengekomen (waarvan 6 uniek) en 1 reactie van overheden. De zienswijzen zijn integraal opgenomen in deze inspraak- en reactiebundel. U kunt deze inspraak- en reactiebundel downloaden van <http://www.nlog.nl/opslag-en-winningsplannen-ter-inzage>.

Registratie en verwerking

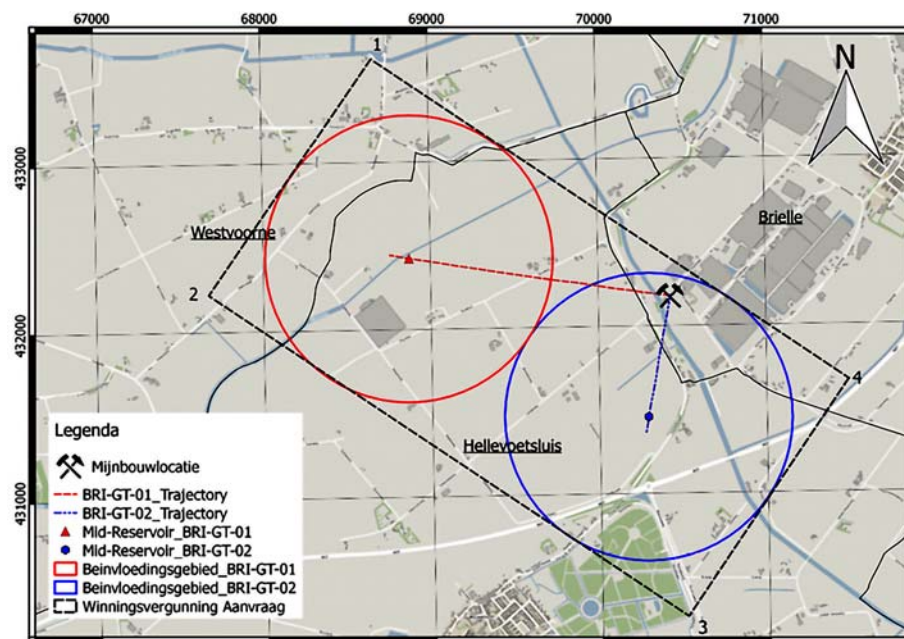
De ontvangen zienswijzen zijn geregistreerd. Aan de indieners is een ontvangstbevestiging gezonden met daarin een registratienummer. Met de opzoektabel op pagina 9 kan bij het ontvangen registratienummer het bijbehorende reactie- of zienswijzenummer worden opgezocht.

Verdere procedure

Alle zienswijzen en reacties worden betrokken bij de definitieve besluiten. In een Nota van Antwoord wordt opgenomen of en op welke wijze de zienswijzen en reacties in het definitieve besluit zijn verwerkt. Hierop staat beroep open. De publicatie van de definitieve besluiten wordt te zijner tijd aangekondigd in onder andere de Staatscourant en in huis-aan-huisbladen. Ook krijgen alle indieners van een geldige zienswijze persoonlijk een brief van het ministerie ter kennisgeving van de publicatie van het definitieve besluit.

Kennisgeving ontwerpinstemmingsbesluit winningsplan Vierpolders voor de winning van aardwarmte, Ministerie van Economische Zaken en Klimaat

Het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) heeft van Hydreco Geomec B.V. een verzoek ontvangen voor het winnen van aardwarmte (geothermie) in de omgeving van Vierpolders. In deze kennisgeving leest u wat het winningsplan inhoudt en hoe u kunt reageren op het ontwerpinstemmingsbesluit.

Het winningsplan Vierpolders

Hydreco Geomec B.V. (hierna Hydreco) heeft een verzoek tot instemming met het winningsplan Vierpolders ingediend bij de Minister van Economische Zaken en Klimaat. Het winningsplan Vierpolders beschrijft een aardwarmtesysteem, gelegen aan de Moersaatsenweg in Vierpolders en binnen het gebied van de winningsvergunning Vierpolders. Geografisch gezien ligt het aardwarmtesysteem in de provincie Zuid-Holland, in de gemeenten Brielle, Hellevoetsluis en Westvoorne en in het verzorgingsgebied van het Waterschap Hollandse Delta.

De aardwarmte wordt gewonnen uit geproduceerd formatiewater (uit de diepe ondergrond) door middel van de aardwarmteputten BRI-GT-01 en BRI-GT-02 die in 2015 zijn geboord. Sinds 2016 wint het aardwarmtesysteem aardwarmte. Met dit systeem voorziet Hydreco in de warmtevraag van de kassen bij Vierpolders. De verwachting is voor een termijn van ten minste 35 jaar aardwarmte te kunnen winnen.

Voorgeschiedenis van de huidige situatie

In Nederland is er een twintigtal aardwarmtesystemen waarmee aardwarmte gewonnen wordt en waarvoor in het verleden een winningsvergunning en een omgevingsvergunning zijn afgegeven. Bij deze winningen heeft Staatstoezicht op de Mijnen toezicht gehouden vanuit het oogpunt van veiligheid, schade en milieu. Een groot deel van de vergunninghouders wint al langere tijd aardwarmte zonder dat er een instemmingsbesluit is afgegeven en zonder dat er een winningsplan is opgesteld. Dit was ook in Vierpolders het geval. Dit komt doordat de voorwaarden waaraan een winningsplan moet voldoen nog waren opgenomen in de Mijnbouwwet en -regelgeving. Inmiddels zijn de voorwaarden in de wet vastgelegd (kenmerk: DGKE-W/19086831). De vergunninghouders hebben daarom een verzoek ontvangen om een winningsplan aan te leveren bij het ministerie zodat er een ontwerpinstemmingsbesluit kan worden opgesteld. Met het opstellen van het ontwerpinstem-

mingsbesluit voor Winningsplan Vierpolders komt er een einde aan de tijdelijke situatie waarbij de aardwarmte werd gewonnen zonder winningsplan.

Waarom is het winnen van aardwarmte nodig?

Voor de afbouw van de vraag naar aardgas moeten kansrijke duurzame alternatieven, zoals aardwarmte, ontwikkeld worden. Aardwarmte heeft de potentie om een belangrijke rol te spelen in de verduurzaming van de warmtevoorziening en daarmee in de transitie naar een CO₂-arme energievoorziening. Aardwarmte in Nederland is een relatief jonge sector, die snel aan het professionaliseren is. Aardwarmte is het winnen van warmte uit water dat in de diepe ondergrond is opgeslagen. Bij de winning van aardwarmte gaat het momenteel in Nederland meestal om water dat op 1,5 tot 3 km diepte te vinden is. Uit het opgepompte water wordt de warmte onttrokken waarna het afgekoelde water direct wordt teruggepompt in de andere put. Aardwarmte wordt gewonnen op plekken waar de warmte bovengronds direct gebruikt kan worden.

Waar kunt u de stukken inzien?

U kunt van 14 januari 2021 tot en met 24 februari 2021 het ontwerpinstemmingsbesluit en de onderliggende stukken inzien op www.mijnbouwvergunningen.nl/vierpolders en www.nlog.nl/opslag-en-winningsplannen-ter-inzage. Vanwege de coronamaatregelen is het alleen mogelijk om op afspraak het dossier fysiek in te zien op het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat. Voor meer informatie over de terinzagelegging kunt u contact opnemen met medewerkers van het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat. Contactgegevens staan onder aan deze kennisgeving.

Informatiebijeenkomst

Tijdens de periode van terinzagelegging organiseert het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat een digitale informatiebijeenkomst. U bent van harte welkom om u te laten informeren over het ontwerpinstemmingsbesluit en het winningsplan. Het aanmeldformulier voor de bijeenkomst en verdere informatie kunt u vinden op de website: www.mijnbouwvergunningen.nl/vierpolders.

Hoe kunt u reageren?

Vindt u dat er onjuistheden in het ontwerpinstemmingsbesluit staan of dat uw belangen onvoldoende zijn meegewogen? Dan kunt u van 14 januari 2021 tot en met 24 februari 2021 een zienswijze indienen op het ontwerpinstemmingsbesluit Vierpolders. U kunt hierbij denken aan:

- Staan er naar uw mening onjuistheden in het ontwerpinstemmingsbesluit?
- Zijn er zaken en/of belangen over het hoofd gezien?
- Wordt u geraakt in uw belang? Zo ja, kunt u dit toelichten?

Geef in uw zienswijze duidelijk aan op welk onderdeel van het ontwerpinstemmingsbesluit u reageert. Onderbouw uw zienswijze met argumenten. Alleen personen of instanties die op een ontwerpinstemmingsbesluit een zienswijze hebben ingebracht en belanghebbende in de zin van de wet zijn, kunnen later tegen het instemmingsbesluit beroep instellen bij de Afdeling bestuursrecht-spraak van de Raad van State.

U kunt uw zienswijze schriftelijk indienen door een brief te sturen naar:

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
Inspraakpunt winningsplan Vierpolders
Postbus 142
2270 AC Voorburg

Uw brief kan alleen als zienswijze in behandeling worden genomen als u ondertekent met uw naam en adres. Dit geldt ook voor eventuele medeondertekenaars. Zienswijzen per e-mail worden in deze procedure niet geaccepteerd.

Wat zijn de vervolgstappen?

Alle zienswijzen en reacties worden betrokken bij het definitieve besluit. In een Nota van Antwoord wordt opgenomen of en op welke wijze de zienswijzen en reacties in het definitieve besluit zijn verwerkt. Hierop staat beroep open. De publicatie van het definitieve besluit wordt te zijner tijd aangekondigd in onder andere de Staatscourant en in huis-aan-huisbladen. Ook krijgen alle indieners van een geldige zienswijze persoonlijk een brief van het ministerie ter kennisgeving van de publicatie van het definitieve besluit.

Wilt u meer weten?

Kijk op www.allesoveraardwarmte.nl, www.hoewerkaardwarmte.nl, www.geothermie.nl, www.mijnbouwvergunningen.nl/vierpolders, en op www.nlog.nl voor meer informatie over aardwarmte in Nederland en over het winningsplan Vierpolders. Voor nadere informatie over het winningsplan Vierpolders en mondeling inspreken over een onderdeel van het ontwerpinstemmingsbesluit kunt u tijdens kantooruren contact opnemen met de heer M.E. Kuiper, telefoon 070 378 68 14.

Opzoektabel mondelinge, schriftelijke en digitale reacties / zienswijzen

In onderstaande tabel kunt u met het registratienummer het nummer van de reactie of zienswijze opzoeken. Door te klikken op uw zienswijzenummer wordt u automatisch doorverwezen naar de zienswijze. De reacties zijn vanaf pagina 10 opgenomen. De zienswijzen zijn opgenomen vanaf pagina 13.

Zienswijzen en reacties op ontwerpinstemmingsbesluit 'Winningsplan Vierpolders'

Registratienummer	Zienswijzenummer	Reactienummer
AW14-OIB-0001	0001	
AW14-OIB-0002	0002	
AW14-OIB-0003	0003	
AW14-OIB-0004	0004	
AW14-OIB-0005	0005	
AW14-OIB-0006	0006	
AW14-OIB-0007		R007

Alfabetisch overzicht organisaties en reacties / zienswijzen

Zienswijzen en reacties van organisaties op het ontwerpinstemmingsbesluit 'Winningsplan Vierpolders'

Zienswijzenummer	Organisatie
0005	ARAG SE Nederland, LEUSDEN
R007	Waterschap Hollandse Delta, Dagelijks Bestuur, RIDDERKERK

Reactie R007

DATUM 25 februari 2021
UW BRIEF VAN 14 januari 2021
UW KENMERK DGKE-WO / 20234824
ONS KENMERK PB2021-060814
INGEKOMEN NR. PB2021-057573
ONDERWERP Zienswijze
instemmingsbesluit

CONTACTPERSOON [REDACTED]
DOORKIESNUMMER [REDACTED]
E-MAILADRES vergunningen@wshd.nl
AANTAL BIJLAGEN -
OLONUMMER -
DOSSIERNUMMER VTH2020-3256

R007

waterschap
**Hollandse
Delta**

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat

[REDACTED]
Postbus 20401
2500 EK 'S-GRAVENHAGE

Geachte [REDACTED],

Op 14 januari 2021 hebben wij uw kennisgeving 'Ontwerp-instemmingsbesluit aardwarmte winningsplan Vierpolders' voor Hydreco Geomec B.V. met kenmerk DGKE-WO / 20234824 d.d. 13 januari 2021 ontvangen. Het betreft aardwarmte winningslocatie Vierpolders, gelegen aan de Moersaatsenweg 3 te Vierpolders.

Op 1 september 2020 heeft het waterschap advies onder dit kenmerk (VTH2020-3256) uitgebracht op het aspect van natuur en milieu om het gebruik van hulpstoffen zo veel mogelijk te beperken en processen periodiek te toetsen aan de best beschikbare technieken (BBT).

In het ontwerp-instemmingsbesluit wordt onvoldoende ingegaan op bronaanpak om eventuele nadelige gevolgen voor het water te voorkomen. Om deze redenen dient het waterschap een zienswijze in.

Zienswijze - Gebruik hulpstoffen

Met betrekking op het gebruik van hulpstoffen volgt het ministerie het advies van SodM en de Mijnraad. Mede om deze reden wordt de samenstelling van de corrosie-inhibitor Roemex GeoTech2 publiek gemaakt, de hoeveelheid vastgelegd en gerapporteerd. Daarnaast zal de installatie regelmatig worden gemonitord op corrosie.

Uit het Veiligheidsinformatieblad van de Roemex GeoTech2 is inzichtelijk dat het product is aangeduid met 'Zeer giftig voor in het water levende organismen, met langdurige gevolgen'. In geval van onderhoud en calamiteiten kunnen eventuele lozingen op het nabijgelegen oppervlaktewater en/of op de (gemeentelijke) riolering plaatsvinden, waarbij nadelige gevolgen ontstaan voor het aquatisch milieu en/of de goede en doelmatige werking van de zuiveringen kunnen verstoren.

Handelsweg 100
2988 DC Ridderkerk
postadres Postbus 4103
2980 GC Ridderkerk
telefoon 088 974 30 00
internet www.wshd.nl
info@wshd.nl

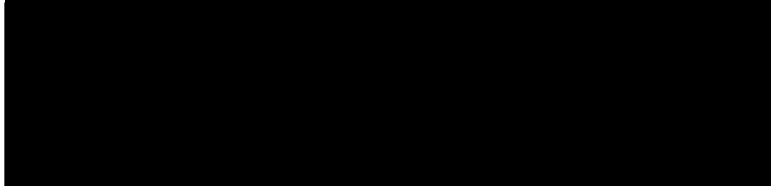
Conclusie

Om eventuele nadelige gevolgen te voorkomen, zal eens in de 5 jaar onderzoek op het gebied van bronaanpak en reductiemethoden moeten plaatsvinden. Hierbij wordt gekeken of alternatieve niet waterbezwaarlijke producten beschikbaar zijn en het proces nog steeds voldoet aan BBT. Het gebruik en de hoeveelheid van Roemex Geotech2 zal beperkt moeten worden aan de hand van de monitoring op corrosie.

Contact

Voor vragen over deze brief kunt u contact opnemen met bovengenoemde contactpersoon. Wij verzoeken u bij alle correspondentie over deze melding het dossiernummer te vermelden.

Hoogachtend,
namens dijkgraaf en heemraden,

Zienswijzen 0001 t/m 0006

Ministerie van Economische Zaken en klimaat
Inspraakpunt winningsplan Vierpolders
Postbus 142
2270 AC Voorburg

Vierpolders, 23 februari 2021

Betreft: Zienswijze winningsplan Vierpolders - Hydreco Geomec B.V.

Geachte heer/mevrouw,

Hierbij maken wij als omwonenden onze zienswijze kenbaar met betrekking tot het winningsplan Vierpolders - Hydreco Geomec B.V.

De punten van bezwaar zijn :

Geen winningsplan en instemmingsbesluit.

Verbazing over het feit dat er meerdere jaren zonder en winningsvergunning en de aardwarmte is gewonnen. Wat betekent dit voor de toekomst en hoe gaat dit geborgd worden dat dit in de toekomst niet meer voor komt?

Niet vast gelegd lagere regelgeving.

Hoe kan er gehandhaafd worden indien noodzakelijk?

Te verwachten bodembeweging en gevolgen voor de veiligheid van omwonenden, bebouwingen infrastructuur, natuur en milieu en de voorgenomen maatregelen om deze gevolgen te borgen.

Welke maatregelen worden genomen om de borging te garanderen?

Vanaf 2016 tot en met 2052 circa 70,9 miljoen m3 formatiewater en gas per uur gemiddeld 220 m3 formatiewater en aardgas.

Hoe wordt er voldaan aan de afspraken die zijn gemaakt om CO2 neutraal te produceren?

Van 2016 tot en met 2020 is in totaal 7,5 miljoen m3 formatiewater en aardgas geproduceerd.

Een sterke toename van de uitstoot in de afgelopen jaren binnen een gebied waar de uitstoot hoog is, hoe gaat dit in de toekomst worden teruggebracht zodat er wordt voldoen aan de klimaat doelstellingen?

Maximale druk in verband met skin in de toekomst opvoeren naar 66 bar – advies TNO en SodM.

Toelaatbare injectiedruk is verhoogd (aanvraag) van 59 bar naar 66 bar ten gunste van de productiviteit van het aardwarmtedoublet – Winningsplan Hydreco.

Toenamen van geluidsoverlast, welke maatregelen worden genomen?

Aanvraag voor een opsporingsvergunning koolwaterstoffen.

Wat wordt hier onder verstaan en wat betekent dit voor directe omgeving?

De door Hydreco van verwachte bodemdaling is ongeveer 3,4 mm. TNO heeft een bodemdaling van maximaal 4,4 mm berekend. De minister gaat van een bodemdaling van 4 mm uit.

Dit is een aanname en niet gebaseerd op feiten vanuit opgebouwde ervaring. Wat zijn de verwachten maatregelen als de bodemdaling hoger blijkt?

Hoe wordt de directe omgeving schadeloos gesteld bij schade veroorzaakt door een eventuele bodemdaling? Gelet op de situatie in Groningen dient er een fonds te worden ingesteld waaruit eventuele schade vergoed kan worden.

Inhibitors (schoonmaakmiddelen mijnbouw) baard zorgen bij lekkages op de winningslocatie, verontreiniging grondwater. Het waterschap gaat ervanuit dat opslag van deze stoffen zorgvuldig gebeurt en voldoet aan de Nederlandse richtlijn bodembescherming voor bedrijfsmatig activiteiten.

Huidige situatie is dat deze Inhibitors worden opgeslagen in op locatie aanwezige zeecontainers. Dit is een gevaar, wat is het calamiteitenplan en wie is aansprakelijk?

Advies van de Mijnraad om gebruik en samenstelling van chemische inhibitors (schoonmaakmiddelen mijnbouw) publiek te maken. De minister volgt dit advies.

Wanneer krijgt de directe omgeving inzicht?

Er is meer informatie nodig om het grondwater rondom het doublet te beschermen – advies Mijnraad.

Dit is een gevaar, wat zijn de maatregelen om dit te borgen?

Uitvoering van de putten voldoet niet aan de recente eisen - advies Mijnbouw.

Dit is een gevaar, waarom wordt er niet voldaan aan de recente eisen?

Integriteit van de put wordt periodiek gecontroleerd.

Hoe wordt de directe omgeving geïnformeerd?

Omgevingsmanagement summier behandel – advies provincie Zuid-holland.

Welke maatregelen worden genomen om het omgevingsmanagement te verbeteren en wat kan de directe omgeving verwachten?

Continue geluidsmeting op locatie in plaats van een incidentele geluidsmeting – advies gezamenlijke gemeente Brielle, Hellevoetsluis en Westvoorne.

Dit is noodzakelijk omdat er niet wordt voldaan aan de geluidsnormen.

Die minister merkt op dat verschillende overheden hebben geadviseerd om zorgvuldig en transparant te communiceren met de omgeving.

De verschillende overheden spreken niet de zelfde taal, welke acties worden genomen om dit in toekomst op orde te krijgen?

Het onttrokken methaangas uit de productiewater wordt gecompenseerd met de injectie van in het water opgeloste CO₂. – advies TNO. Om de massabalans van het formatie water voor onttrokken aardgas te behouden wordt CO₂ terug geïnjecteerd.

Wat betekend dit voor directe omgeving, is dit te rechtvaardige aangaande klimaat doelstellingen?

Wij ga ervan uit dat u ons van het verdere verloop van de procedure op de hoogte houdt.

Hoogachtend,

[Redacted signature]

Tel:

Mobiel:

E-mail:

ZIENSWIJZE

Economische
zaken en klimaat
Inspraakpunt aardwarmte
Winningsplan Vierpolders
Postbus 142
2270 AC Voorburg

Betreft: Zienswijze winningsplan Hydreco Geomec B.V.

Mijne Heren,

Hierbij maak ik gebruik van het recht mijn visie te verwoorden inzake het voornemen een winningsvergunning te verstrekken aan de verzoeker als bovenvermeld.

In eerste aanleg wens ik mijn verbazing dan wel verbijstering te uiten aangaande het feit dat meerdere jaren zonder winningsvergunning dan wel zonder winningsplan is geëxploiteerd.

Dit is gewoon onbestaanbaar het staat gelijk met het rijden van een niet uitgeteste auto waarmee jaren wordt rond gereden door iemand zonder rijbewijs. Een pand bestemd tot Horecaexploitatie mag geen glas water doen serveren als het niet in bezit is van een horeca-exploitatie vergunning.

Conclusie: Binnen onze samenleving heerst een ferme dosis rechts ongelijkheid uiteraard was dit reeds bekend doch het uittesten van een dergelijk ingrijpend gebeuren als het winnen zonder winningsplan slaat hierin alle records.

Hoe imponerend luiden de positieve adviezen alsmede de informatie welke digitaal werd uitgezonden.

Ik woon direkt tegenover de uitvoering zijnde activiteiten en ben daarom in bezit van direkte waarnemingen deze betreffen ondermeer.

BODEMTRILLING: In mijn siertuin ligt een tuinvijvertje met goudvissen. Bij windstil weer beweegt het water constant danwel is het waarneembaar zij het in lichte mate. Het vijvertje is vrij diep de goudvissen schuw als ze er zijn, zitten vaak nabij de bodem beducht voor onraad veroorzaakt door de trillingen.

Bij regelmaat kraakt en piept onze woning, springt een binnendeur plotsklaps open of dicht. Geconstateerde scheurvorming is de laatste jaren merkbaar wijder geworden. Derhalve bestaat er een gerechtvaardigde conclusie dat de bodem in beweging is.

Pagina 11 van het bricht in de staatscourant geeft aan dat er weinig bekend is aangaande gevolgschade hiervan, derhalve een redelijk voorbeeld van een aanname!!

De genoemde bijvangst gas op pagina 18 van de berichten staatscourant, te weten 1,9 miljoen m³ per jaar.

Dit wordt verstookt in een ketel de vrijkomende warmte wordt ingezet ter verdere opwarming van het opgepompte warme water .

Het eerder samengeperste gas gaat derhalve niet terug, de bodem daarbij heeft afgekoeld water een beperkte volume dan warm water derhalve wordt er duidelijk volume aan de diepere ondergrond onttrokken !!!

Bodemdaling: De bodem in Nederland daalt langzaam en geleidelijk bij gaand een tabel resultaat gemeten bodemdaling 2013-2016 gebied Rijksstraatweg/Moersaatsenweg. Gezien de voorliggende activiteiten wordt een (extra) bodemdaling verwacht van 4 mm tot aan het eind van de beoogde winningsperiode duidelijk niet meer dan een summiere aanname.

Was men aangaande het winnen van aardgas in Groningen destijds ook zo optimistisch ?

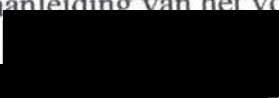
Eerst pas toen er aardbevingen ontstonden werd de aandacht gevestigd. Dat wil niet zeggen dat er eerder geen schade gevallen waren opgetreden ik put dit uit eigen ervaring, in behoorlijke mate bodemdalingen gevolgd door scheurvorming/ ontzetting van /aan opstellen.

De plaatselijke gedupeerden zijn tot op heden gewoon mishandeld in plaats van behoorlijk behandeld.

Pagina 12- Staatscourant merkt op dat omwonenden die toch denken schade te hebben opgelopen kunnen dit claimen bij Hydreco. Als er een oorzakelijk – causaal verband tussen de schade en de warmtewinning door Hydreco wordt vastgesteld moet Hydreco dit vergoeden.

Het laat zich aanzien dat, ingeval van toepassing, gedupeerden, op hun kosten voor Rechtsbijstand, in de armen gedreven worden van een verzekeringsmaatschappij. Gelet op de situatie in Groningen stel ik hierbij uitdrukkelijk dat Hydreco CS, een fonds dient in te stellen waaruit eventuele schade vergoed kan worden. Men is, gezien de adviezen geweldig optimistisch dat e.e.a. Geen gevolgen zal hebben, toon dan een grootheid opdat eventuele gedupeerden niet eenzelfde lijdensweg behoeven te ondergaan als de Groningse bevolking.

De schadeclaim door ondergetekende ingesteld aangaande de wijziging van het bestemmingsplan werd destijds op een mensonterende en beledigende wijze behandeld. Wij hebben ons daartegen niet verder verzet, zijn voorts n.a.v. de toch regelmatig hinderende activiteiten ons opgesteld als een correcte overbuur.

Ik wens naar aanleiding van het vooromschrevene persoonlijk te worden gehoord.
Hoogachtend,

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
Inspraakpunt winningsplan Vierpolders
Postbus 142
2270 AC Voorburg

Rockanje
19 februari 2021

Betreft: Zienswijze ontwerp-instemmingsbesluit winningsplan Vierpolders

 is een vereniging die statutair tot doel heeft de internationaal befaamde natuurgebieden van en in de nabijheid van Voorne en de kwaliteit van de woon- en leef-omgeving van de bewoners te beschermen. De Vereniging tracht dit doel te bereiken door onder meer kritisch de ontwikkelingen te volgen die een negatieve invloed kunnen uitoefenen op de woon- en leef-omgeving van de bewoners dan wel afbreuk doen aan de eerdergenoemde natuurgebieden.

De ziet geothermie als een relatief dure techniek met perspectief voor lage temperatuur verwarmingssystemen met een hoge bedrijfstijd in zeer grote ruimten die slecht te isoleren zijn, dicht bij de bron liggen en geconcentreerd aanwezig, zoals kassen met hoog gestookte teelten. Te duur voor afzet van het warmte-overschot in de zomer aan kleine kernen met verspreid liggende goed geïsoleerde bestaande woningen op grotere afstand met verschillende eigendoms-situaties.

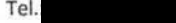
Het doet de genoeg te zien dat SodM nu haar eigen wetgeving serieus neemt voor het project Vierpolders en besluit tot de wettelijke opstelling van een winningsplan.

De ziet dan ook graag dat een deskundige, betrouwbare en consistente overheid die:

- kritisch is op haar eigen functioneren
- energie-projecten niet met een tunnelvisie op zet, maar oog heeft voor alle nadelige risico's voor mens, natuur en samenleving, nu en op termijn.
- met de ervaring in Groningen alert is voor toenemende zakkingen en trillingen op lange termijn.
- klachten over trillingen, brommen en scheurende woningen serieus neemt.
- bureaucratie bij klachten afhandeling en vergoeding voorkomt.
- die veiligheid van het geothermieproject in Vierpolders beoordeelt op basis van de werkelijke uitvoering van het project.

Maar desondanks ziet de nog onvolkomenheden.

Secretariaat:

Tel.

Kamer van Koophandel 40348151
Rabobank NL50 RABO 0350 2580 07
E-mail: info@vvbv-voorne.nl
Website : www.vvbv-voorne.nl

Vanuit de doelstelling, ervaring met het project en naar aanleiding van de kennisgeving ontwerp-instemmingsbesluit winningsplan Vierpolders, legt de [REDACTED] de onderstaande zienswijze voor.

Samenvatting.

De [REDACTED] is van mening dat:

1. De effecten van de gas-onttrekking, de diepere bodemdaling en risico op trillingen onvoldoende zijn toegelicht
2. De onzekerheden van de modellen van de ondergrond en de berekeningswijze gecontroleerd moeten worden met een gevoelig, ter plaatse opgesteld, trilling-meet systeem.
3. Ten onrechte effecten van het nabijgelegen geothermie project in Tinte niet genoemd zijn.
4. Klachten rechtstreeks ingediend moeten kunnen worden bij een onafhankelijke instantie, niet gebonden aan SodM.
5. Er een klachtenprocedure moet komen, met behandelingstermijnen en boetes bij overschrijding van termijnen

Reden tot verontrusting

Het project in Vierpolders is gestart met de verwachting dat er olie als neven product zou vrijkomen. Maar de kennis van de geologische omstandigheden was niet toereikend: er werd gas aangeboord. In Groningen is men aardgas gaan winnen en pas gaandeweg heeft men erkend dat trillingen voortkomen uit het proces van aardgas winning. Er zijn dus zorgen of de overheid wel de omstandigheden in de bodem kent en de mechanismen.

Voor zover is sprake is van analogieën moet men eerst aangetoond worden dat de omstandigheden vergelijkbaar zijn. Voor zover men modellen gebruikt moeten de resultaten ervan gevalideerd zijn aan de werkelijkheid.

Want ontkennen van de analogie met Groningen op basis van gas-afname per put, gaat voorbij aan de eigenschappen van geologische structuren die bepalen of er trillingen ontstaan. En vergelijken met een flesjes Spa is onvolkomen omdat sprake is van CO₂ in plaats van methaan, een lagere druk en lagere temperatuur. Evenmin is het effect van bovengrondse inklinking vergelijkbaar met compressie in de diepte.

Opvallend is ook het ontbreken van een analogie met een ander geothermie-project: het lijkt er op dat Vierpolders uniek is.

Reden tot dus zorg omdat geen van de deskundige adviseurs zich lijkt uit te spreken over de invloed van het onttrekken van aardgas. Zat het niet in de opdracht, weten zij het niet, mogen zij het niet weten of melden, kunnen zij de effecten niet berekenen of mogen zij de effecten niet vermelden. Of wordt, met gebrek aan kennis, gesteld dat de effecten van de gasafname minimaal geacht moeten worden.

Het is de [REDACTED] niet duidelijk, maar zij acht het wel degelijk mogelijk dat geofysisch deskundigen op een begrijpelijke wijze helderheid geven over de samenstelling en het breuk gedrag van de ondergrond en de effecten van de gaswinning.

Bodemdaling

Er is aangegeven dat het reservoir, waar uit het warme water wordt opgepompt, bestaat uit een pakket zandsteenlagen dat deel uitmaakt van de Hoofd-Bontzandsteen Subgroep (Trias). Het reservoir heeft een dikte van circa 200 m en bevindt zich op een diepte van circa 2.100 m. De prognose van de vergunninghouder, is een water verbruik van 70,9 miljoen m³.

Gedurende het productieproces vindt bijvangst van opgelost aardgas plaats. De vergunninghouder vermeldt in het winningsplan dat deze bijvangst ca. 0,95 Nm³ gas per m³ water is.

Door SodM en Tcbb is ingestemd met de berekening van Hydreco en TNO-AGE, waarin gesteld wordt dat bij de productie van aardwarmte netto geen water wordt onttrokken aan de ondergrond, waardoor de bodemdaling circa 4 mm zal zijn en dat te verwachten bodemdaling, alleen en uitsluitend als gevolg van thermische krimp, door de warmtewinning dermate klein is dat deze nauwelijks meetbaar zal zijn en het dus niet te verwachten is dat er hierdoor schade zal optreden.

Daling niet alleen door krimp?

Er zijn ernstige zorgen over de klap en schok in 2020 die in de wijde omtrek op Voorne is gehoord en nog steeds niet is verklaard. En daar waar het geothermie project werd genoemd, werd niets gezegd over de gaswinning.

Literatuur spreekt over compactering van de zandlaag door gaswinning van .1 tot .2 procent; dus hier van .2 tot .4 m, waardoor de lagen boven en rondom het reservoir ook voor een deel mee zakken en dan aan de oppervlakte, zo'n drie kilometer boven het gasreservoir, resulteert in een ondiepe, komvormige daling van de bodem. De daling door compactie is afhankelijk van de diepte, drukafname, dikte, oppervlak en soort van het reservoirgesteente. Bij de kleine gasvelden in Nederland – en dat zijn alle velden behalve het Groningenveld - varieert door bodemdaling het diepste punt van minder dan één centimeter tot ongeveer 30 centimeter bij bijvoorbeeld Harlingen en Tytsjerksteradiel. Reden dus om extra aandacht te geven aan de effecten van de gaswinning.

Door Hydreco is gesteld dat het gas is opgelost in het water, waardoor na onttrekking van het gas er geen sprake is van een netto volumedaling. In telefonisch overleg is aangegeven dat volumeverandering bij het vrijkomen van het gas niet plaats vindt, gelijk aan het ontsnappen van CO₂ uit een Spa fles, maar een bewijs voor de analogie is niet geleverd en is door ons ook niet gevonden op internet. Een betrouwbare grafiek van de oplosbaarheid en dichtheid van water waarin aardgas is opgelost en de dichtheid van gewoon water als functie van druk en temperatuur, zou helderheid verschaffen. Graag zien wij dat bevestigd worden door literatuur en de betrokken adviseurs.

Vooralsnog gaat de [REDACTED] er van uit dat er bodemdaling zal ontstaan door thermische krimp en door het onttrekken van gas.

Trillingen

Ook zien wij graag van hen bevestiging dat de effecten van de geleidelijke trillingvrije bodemdaling in de bovenliggende kleilagen van 1 tot 5 mm/a analoog zijn met de compressie van de zandsteen laag onder de harde mergelsteen laag in Vierpolders.

Twijfels zijn er omdat de kleine gas-onttrekking in Vierpolders geminimaliseerd wordt ten opzichte van de gasputten in Groningen. De analogie met Groningen is niet aangetoond. Er kan sprake zijn van verschillen in de dikte, diepte en hardheid van de bepalende harde bovenliggende laag, onttrekkingssnelheid, breukgrens, materiaalstructuur, bodemstructuur, porositeit, plasticiteit, elasticiteit, permeabiliteit, gas vs. gas in water etc. Graag zou de [REDACTED] in detail de vergelijking zien met het Groningse veld en dan verklaard te zien worden wat er al dan niet gebeurd.

Op dit moment wordt het “bewezen veilig” geacht met modellen waarvan de juistheid van het resultaat afhangt van de kwaliteit van de ingevoerde data, de juistheid van de vereenvoudigde weergave van de werkelijkheid en de interpretatie van het resultaat. Maar een model van de ondergrond is geen 100 % correcte afbeelding. En de dynamica in een model is ook niet met zekerheid juist. Het kan zijn dat het model pech heeft; de werkelijkheid volgt niet het wenselijk draaiboek. Vertrouwen in modellen is verloren door fouten in de rekenregels van de kindertoeslag-affaire, de geluidsberekeningen bij vliegvelden, het Aerius rekenmodel voor stikstofdioxiden en de besturing van de Boeing Max. De werkelijkheid is toch complexer dan in een model te vangen is. Te denken aan Groningen, Tjernobyl, Fukushima en de Challenger.

Wat we gezien hebben van de adviseurs heeft ons niet overtuigd van de compleetheid van de kennis van de ondergrond en het proces. Zoals in eerste instantie olie werd verwacht en er gas tevoorschijn kwam, lijkt nu het gas te zijn vergeten.

Vooralsnog acht de [REDACTED] de gevolgen van grotere zakkingen en trillingen hoog, zodat aan het begin het project er ook echt en begrijpelijk bewezen moet worden dat de gaswinning niet leidt tot meer zakking, trillingen en schade.

De [REDACTED] ziet graag een onderbouwde reactie hierop.

Trilling metingen

Omdat trillingen geleidelijk in aantal en amplitude sterker worden (ervaring Groningen) is het wenselijk een gevoelig systeem zeer nabij te hebben, zodat:

- geactiveerd kan worden voor er schade is
- dan met grote zekerheid gesteld kan worden of het trillingen zijn uit Vierpolders, Tinte, gaswinning in Spijkenisse of het Porthos-project
- duidelijk is bij wie schade geclaimd kan worden en de veroorzaker zich niet in onzekerheid kan verschuilen.
- een klap zoals in 2020 dan verklaarbaar is.

De [REDACTED] is er niet van overtuigd dat het KNMI-netwerk met een sensitiviteit van Magnitude 1, voldoende gevoelig is.

Meting bodemdaling

De [REDACTED] acht de opmerking dat sprake is van niet meetbare bodemdaling niet juist. In de presentatie op 3 februari is mondeling aangegeven dat deze opmerking gezien moet worden in het licht van een inklinking van de bovenliggende lagen van 1 tot 5 mm per jaar.

De [REDACTED] ziet dit graag ook schriftelijk door de adviseurs vastgelegd worden.

Klachtenprocedure

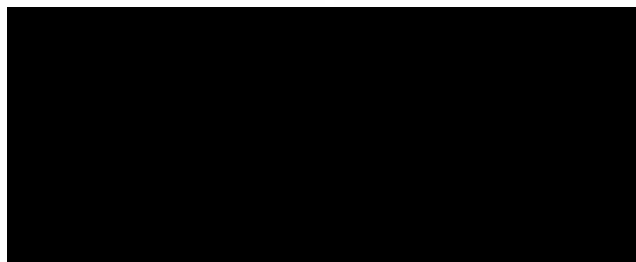
In Groningen is geleerd dat klachten indienen bij de exploitant, niet heeft geleid tot enige reactie. Ook de huidige werkwijze met een grotere rol voor de overheid heeft nog niet geleid tot echt herstel.

Daarom is de [REDACTED] er voorstander van dat de klachten direct terecht komen bij een onafhankelijke beoordelaar, niet afhankelijk van de exploitant en niet afhankelijk van de vergunningverlener SodM. Maar tevens acht de [REDACTED] het wenselijk dat er nu al een procedure met tijdsplanning komt, waarbij er, net als bij de WOB, een boete komt te staan op overschrijding van de termijnen waarbinnen klachten worden beoordeeld en afgehandeld.

Geothermie Tinte

Niet is ingegaan op een eventuele interactie met het in ontwikkeling zijnde naastgelegen geothermie project Tinte. Dit zou kunnen leiden tot een verdere bodemdaling.

Hoogachtend,
[REDACTED]

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
 Inspraakpunt Winningsplan Vierpolders
 Postbus 142
 2270 AC Voorburg

Datum 22 februari 2021

Onderwerp: zienswijze ontwerp-instemmingsbesluit winningsplan Vierpolders

Geachte heer/mevrouw,

Met deze brief geef ik mijn zienswijze op uw ontwerp-instemmingsbesluit winningsplan Vierpolders voor De winning van aardwarmte. Ik heb grote bezwaren tegen het ontwerp-instemmingsbesluit. Onlangs hebben Inwoners van de omgeving aardtrillingen gevoeld en is er geen realistische verklaring gegeven door SodM noch Gemeente Brielle. Uw uitleg over wat er nu daadwerkelijk gaat gebeuren is dusdanig omschreven dat een Gemiddelde burger dit niet kan volgen en het laat voor wat het is. Deze participatie is een farce en er wordt Gebruik gemaakt van de onwetendheid van de bevolking.

Tijdens de presentatie van 3 februari 2021 zou het plan verduidelijkt worden wat resulteert in grote verwarring onder de bewoners van Vierpolders en omstreken. Op cruciale vragen wordt geen antwoord gegeven of SodM is niet op de hoogte. De inwoner moeten vertrouwen op de deskundige rapporten, maar zover bij ons bekend zijn alle gegevens aangeleverd door Hydreco Geomec 4P en heeft iedereen met deze gegevens verder gerekend, de rapporten zijn dus niet onafhankelijk en het is zeker geen wenselijke manier van werken. Het valt voor burgers niet te controleren wat de gevolgen kunnen zijn voor de ondergrondse beweging.

Hetzelfde is gebeurd met het naleven van de vergunningsvoorschriften wat betreft geluidsbelasting, Hydreco Geomec 4P Heeft de verantwoordelijkheid voor de geluidsmetingen welke uiteindelijk worden berekend wat ten eerste wordt afgeraden in de handreiking geluid. Het standpunt van handreiking geluid is meten bij het geluid opvangend object, dus de woning en niet berekenen vanaf de bron.

Alle metingen die op onze eigen kosten naast de gevel van onze woning zijn gedaan geven aan dat de vergunningsvoorwaarden worden overschreden maar deze worden door SodM zonder overleg van tafel geveegd. Wij hebben al jaren geluidsoverlast van het aardwarmtestation en SodM draait om de feiten heen in de omgevingsvergunning staat dat er 's-Nachts 35 dba is toegestaan en nu er 's-Nachts 40 dba geluid is zegt SodM (dhr van Driel) niet in te zullen grijpen omdat het geluid niet hard genoeg is.

Via een handhavingsverzoek hebben we SodM gevraagd de eigen vergunningsvoorwaarden te handhaven maar dit wordt geweigerd en door middel van berekeningen dusdanig aangepast dat er zogezegd geen geluidsoverlast zou zijn. Terwijl metingen uitgevoerd door SGS search, Firma de Haan en NSG allemaal overschrijdingen constateren. De vragen hierover, gesteld op 3 februari 2021 geeft SodM een antwoord dat er in de jaren één overschrijding is geweest terwijl in de afwijzing op het verzoek om handhaving al drie overschrijdingen genoemd worden. Dit schrijven is door SodM zelf opgesteld. Daarna is nog een zogenaamde "interventie" geweest. Om het probleem op te lossen stelt SodM een afwijzing op handhaving op waarin wij, bewoners van [REDACTED] geen aanspraak kunnen maken op de vergunningsvoorwaarden. Dit is politiek correct afwenden van een discussie waarvan de directeur van SodM (dhr P. V.d. Bergen) op 5 december 2018 zelf heeft gezegd dat bij een volgende overschrijding een sanctie volgt. Op 18 januari 2019 volgt een overschrijding door SodM (dhr van Driel) zelf vastgesteld en er wordt wederom niet gehandhaafd.

Het is natuurlijk van de zotte dat een aardwarmteproject al jaren zonder winningsplan kan draaien, dit is mosterd na de maaltijd. Alle schade zowel boven als eventueel ondergronds kan dus jaren aan de gang zijn zonder toezicht en/of correcte onderbouwing.

In het winningsplan wordt ook niet gesproken over de uitstoot van en schade aan het milieu door het opstoken van het meegekomen aardgas in WKK en stoomketel. De term CO2 neutraal is dus zeker niet van toepassing en dient in het winningsplan te worden meegenomen. We praten over 1,9 miljoen m3 op jaarbasis en dat 35 jaar lang. Het winningsplan is dus niet dekkend op het gebied van uitstoot.

Wat eveneens storend is aan deze gang van zaken is dat het bovengrondse genegeerd wordt, dit valt niet onder dit ontwerp-instemmingsbesluit maar bovengronds moeten er nog problemen worden opgelost. De initiatiefnemers hebben ons in een lastig pakket gebracht door de problemen te negeren. Zo heeft er in 2017 een enorme gasontsnapping plaatsgevonden waarover het bevoegd gezag geen uitlatingen doet. Wij hebben al jaren geluidsoverlast van het aardwarmtestation

Voor u de initiatiefnemers de vrije hand geeft is het belangrijk dat de overlast van het aardwarmtestation erkent wordt en dat het bevoegd gezag handhavend gaan optreden. De huidige situatie is niet toereikend, er is niet eens een telefoonnummer waar klachten opgenomen worden. DCMR geeft klachten door aan SodM, die op haar beurt acht weken voorbij laat gaan voor ze reageren, als er al een reactie komt. Kortom SodM is niet capabel genoeg om mijnbouw in de bewoonde wereld te begeleiden, dit is meerdere malen erkend door SodM zelf.

In afwachting van uw reactie,

Hoogachtend,

en

Adres:

Tel:

AANGETEKEND

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
T.a.v. Inspraakpunt winningsplan Vierpolders
Postbus 142
2270 AC VOORBURG

Ons kenmerk 00622662

Doorkiesnummer

Uw kenmerk

Faxnummer

Behandeld door

E-mail

Onderwerp: Zienswijze ontwerp-instemmingsbesluit winningsplan Vierpolders voor de winning van aardwarmte

Leusden, 22 februari 2021

Excellentie,

Uit hoofde van hun rechtsbijstandverzekering wendden zich tot mij [REDACTED]
[REDACTED], met het verzoek hun belangen te behartigen in na te noemen zaak.

Vanaf 14 januari 2021 tot en met 24 februari 2021 ligt gedurende zes weken het ontwerp-instemmingsbesluit winningsplan Vierpolders voor de winning van aardwarmte ter inzage. Gedurende die termijn kan een zienswijze bij u worden ingediend.

Clënten hebben mij verzocht namens hen de volgende zienswijze naar voren te brengen.

Voor genoemd winningsplan maakt het juridisch mogelijk om aardwarmte te winnen dat in de diepe ondergrond is opgeslagen. Uit de opgepompte warmte wordt de warmte onttrokken waarna het afgekoelde water direct wordt teruggepompt in een andere put. De gewonnen warmte wordt gebruikt door de glastuinbouw.

In het onderhavige geval gaat het om een project met een looptijd van 35 jaar waarbij in totaal 70,9 miljoen m3 heet water uit de diepte (circa 2100 meter) wordt gewonnen. Tevens vindt als "bijvangst" winning van opgelost aardgas plaats (0,95 Nm3 gas per m3 water).

Blad : 2

Ons kenmerk : 00622662

Bij projecten als het onderliggende is het van groot belang dat de activiteiten veilig geschieden er vooraf en tussentijds deugdelijk en zorgvuldig onderzoek wordt verricht naar alle relevante aspecten, waarbij ook de belangen van de bewoners van het betreffende gebied dienen te worden betrokken.

Door de winningsactiviteiten wordt een maximale bodemdaling in oktober 2052 verwacht van 4,4 mm, zo blijkt uit onderzoek door TNO-AGE. Er worden ter zake geen geotechnische belemmeringen gezien. Met andere woorden: de daling zou niet verontrustend zijn. Schade aan eigendommen van omwonenden wordt kennelijk niet verwacht. Bij cliënten en andere inwoners van Tinte en omgeving bestaat echter wel degelijk de vrees voor schade aan hun eigendommen ten gevolge van de winningsactiviteiten.

Uit onderzoek is voorts gebleken dat er ter plaatse van Vierpolders sprake is van een laag potentieel voor het induceren van seismiciteit.

Toch ondervonden en ondervinden inwoners van Tinte en omgeving sinds 2016 regelmatig trillingen. Cliënten wonen sinds 25 april 2020 op bovengenoemd adres en hebben al in mei vorig jaar een trilling gevoeld die zij niet thuis konden brengen.

Door inwoners van Tinte gemelde trillingen zijn reeds door DCMR onderzocht, maar een oorzaak werd tot op heden niet gevonden. Zolang hierover geen duidelijkheid bestaat, neemt de onrust onder de bewoners toe. Waar komen de trillingen in kwestie dan wel vandaan? De in het kader van voorliggend winningsplan verrichte onderzoeken geven omwonenden geen dan wel onvoldoende garantie dat er geen schade zal optreden ten gevolge van de boor- en winningsactiviteiten ter plaatse.

Ook bij de gaswinning in Groningen werd aanvankelijk immers aangegeven dat het winnen van aardgas geen noemenswaardige gevolgen zou hebben voor de omgeving, maar inmiddels weten overheid, exploitant(en), bewoners en andere belanghebbenden en belangstellenden beter...

Tevens vragen cliënten zich af wat de gevolgen voor de grondwatervoorraden voor de drinkwatervoorziening ter plaatse zijn en of er in dat opzicht voldoende monitoring plaatsvindt. Immers, veiligheid voor alles. Wordt er niet geboord in een kwetsbaar gebied? Zijn de putten voldoende beschermd tegen erosie en corrosie? Wordt er tussentijds voldoende geëvalueerd aan de hand van metingen? Komt hun drinkwatervoorziening niet in gevaar?

De winning van aardwarmte en aardgas gaat, zo menen cliënten, op grond van het vorenstaande ten koste van hun woon- en leefklimaat. De belangen van glastuinbouw, doorontwikkeling van geothermie en andere belangen wegen kennelijk zwaarder dan de belangen van omwonenden en hun woon- en leefklimaat. Met laatstgenoemden is niet dan wel onvoldoende rekening gehouden.

Nader onderzoek naar de effecten ter plaatse op onder meer de eigendommen van bewoners, woon- en leefklimaat e.d. lijkt geïndiceerd, temeer nu er deels overlapping bestaat met een concessie voor het winnen van delfstoffen op minder dan 10 km afstand van Vierpolders en regelmatig trillingen worden gevoeld.

Vindt er - conform het advies van TNO - in het kader van voorliggend project afdoende monitoring van de diverse ontwikkelingen plaats, zodat de veiligheid voor de omgeving en haar bewoners gewaarborgd is en blijft en eventuele negatieve gevolgen van borings- en winningsactiviteiten volledig kunnen worden uitgeslo-

Blad : 3
Ons kenmerk : 00622662

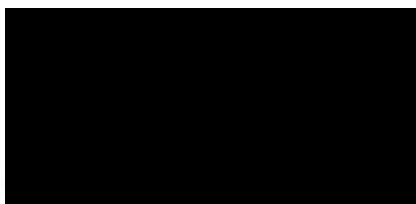
ten? Het ontwerpbesluit en bijbehorende bescheiden bieden hierover volgens cliënten onvoldoende duidelijkheid en zekerheid.

Tenslotte behouden verzekerden zich alle rechten voor om bij eventuele toekomstige schade aan hun eigendommen ten gevolge van de boor- en winningsactiviteiten juridische stappen te ondernemen.

Namens cliënten verzoek ik u deze zienswijze bij uw verdere besluitvorming te betrekken en cliënten en ondergetekende daarvan op de hoogte te houden.

Deze zienswijze zal u per aangetekende post bereiken.

Met vriendelijke groet,
ARAG Rechtsbijstand

AANGETEKEND

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat,
Inspraakpunt winningsplan Vierpolders,
Postbus 142,
2270 AC Voorburg.

Tinte, 27 januari, 2021,

Betreft: zienswijze op ontwerpinstemmingsbesluit winningsplan
Vierpolders

Als direct belanghebbende voel ik mij geroepen om mijn zorgen kenbaar te maken over het ontwerp instemmingsplan Vierpolders. De achteloosheid waarmee in het betreffende besluit wordt ingestemd met de plannen van Hydreco, het ontbreken van een behoorlijke schaderegeling bij schade aan eigendommen van belanghebbenden en de gevolgen voor het milieu grieven mij gezien de gevolgen die de gaswinning in Groningen heeft gehad voor de opwonenden.

1. Uit het winningsplan blijkt dat belanghebbenden de waterwinning hebben gestart zonder de beschikking te hebben over de benodigde vergunningen. Er is in het concessiegebied dus geen nulmeting gedaan aan de gebouwd eigendommen van derden. Bij eventuele schade aan gebouwen ontstaan dan natuurlijk meningsverschillen over oorzaak en gevolg (zie Groningen).

2. Bodemdaling.

Hydreco berekent dat de bodem ten hoogste 4.4 mm zal dalen Die daling is een gemiddelde berekend over de gehele oppervlakte binnen het winningsgedeelte van de concessie. Dat lijkt gering, maar de daling zal het grootst zijn in het midden van het winningsgedeelte. Er ontstaat een schotelvormige daling. Gebouwde eigendommen op de rand van de schotel kunnen van de rand afzakken met schade als gevolg.

Uit het winningsplan blijkt dat met de 70,3 miljoen m3 formatiewater ook een ongeveer even grote hoeveelheid gas mee naar boven komt. Dit gas zal worden gebruikt voor de opwarming van het opgepompte water. Het

gaat dus niet terug in de bodem zodat de opmerking dat niets aan de bodem zal worden onttrokken onjuist is.

Ook de opmerking dat de heetwateronttrekking netto/netto is blijkt onjuist. Rijkswaterstaat heeft permanente vergunningen afgegeven voor het storten van formatiewater in het Hartelkanaal. Het is immers een bekend verschijnsel dat bij de winning van heet water uit de diepe ondergrond vele tuindersbedrijven moeite hebben om het bromzoute retourwater een paar kilometer verderop weer in diepe ondergrond te persen. (Verenigingsblad Nieuwe Oogst van de LTO dd. 21 maart 2020). Er is dus geen sprake van netto/netto.

3. Kans op aardbevingen.

Nu het afgekoelde water moeilijk is terug te pompen in de zandsteenlaag kan die laag inklinken met verzakkingen in de aardkorst als gevolg. Dit kan wel degelijk trillingen, of aardbevingen veroorzaken, die bovengronds merkbaar zijn en schade kunnen veroorzaken. Al enige tijd ervaar ik lichte trillingen die uit de diepe ondergrond komen. Ik heb daarover de Milieudienst Rijnmond (DCMR) geïnformeerd die, omdat er meerdere klachten waren, een onderzoek hebben ingesteld. De DCMR heeft trillingen waargenomen maar geen oorzaak kunnen ontdekken. Intussen heeft mijn woning al zichtbare schade opgelopen.

4. Meerdere actoren in de onmiddellijke omgeving van de concessie

Uit het winningsplan blijkt dat in de onmiddellijke omgeving van Hydreco Vierpolders een andere concessie is afgegeven namelijk Hydreco Oostvoorne. De concessie Vierpolders wordt ook overlapt door een afgegeven concessie voor de winning van gas en olie. Op nog geen 8 km. van de concessie Vierpolders wordt op de Maasvlakte olie en gas gewonnen. Voor de kust van de Maasvlakte en aan de andere zijde van de Nieuwe Waterweg wordt olie en gas gewonnen terwijl uit dezelfde zandsteenlaag in het Westland op meerdere plekken heet water wordt gewonnen voor de glastuinbouw. Al deze onttrekkingen aan de diepe ondergrond liggen zo dicht bij elkaar dat het Groningen-effect veroorzaakt door de exploitatie van de diepe bodem niet valt uit te sluiten.

Op Voorne, een eiland omringd door dijken, wordt door het Waterschap ten behoeve van de landbouw het grondwaterpeil – ter hoogte van de rode cirkel zelfs met meer dan 80 cm. – verlaagd. Wat de interferenties

zijn tussen al die onttrekkingen aan de bodem is niet onderzocht. Ik vind het onverantwoordelijk van de overheid om heetwaterwinning toe te staan in een gebied waar de bodem al zo wordt geroerd. Gevolgen voor de opwonenden? Een kniesoor die er om maalt.

5. Schaderegeling.

Er is in het winningsplan geen woord te vinden over de afhandeling van eventuele schade die wordt toegebracht aan de opwonenden en hun eigendommen. Het is onbegrijpelijk dat de minister niets heeft geregeld om eventuele schade voor opwonenden snel en kostendekkend te vergoeden. Het is ondenkbaar dat opwonenden zich daarvoor tot Hydreco zouden moeten wenden.

5. Energie neutraal ?

Heet water uit de diepe ondergrond heet hernieuwbare energie. Ook dat is onjuist. Een rendabele exploitatie van de heet water voorraad onder Voorne werd door de ontdekker, Agrimaco destijds op 80 jaar geschat. Dat is een eindige periode. Bovendien is de methode waarop het water wordt toegepast nogal verspillend en zeg maar primitief. Het bromzoute het water (80°) is niet direct bruikbaar voor verwarming. Het zoute water wordt door een warmtewisselaar geleid en warmt het schone leidingwater op tot het break-even punt is bereikt. Het lauwe zoute water zou dan teruggeleid moeten worden naar de diepe ondergrond. Of dit echt gebeurt is niet onderzocht.

Gezien het bovenstaande verzoek ik de minister het winningsplan niet goed te keuren en het winningsbesluit in te trekken. Een volgende stap kan zijn dat de heetwaterwinning moet worden gestaakt tot de gevolgen ervan volledig in kaart zijn gebracht en de techniek en de veiligheid voor de winning van heet water sterk zijn verbeterd.

Hoogachtend,

[Redacted signature]

[Redacted signature]